

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 233/09-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. augusta 2009 predbežne prerokoval sťažnosť I. H. a I. H., obaja bytom H., vo veci namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 36 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky uznesením Obvodného oddelenia Policajného zboru v B. sp. zn. ČVS: ORP-613/BJ-BJ-2008 z 21. novembra 2008 a uznesením Okresnej prokuratúry Bardejov sp. zn. Pv 813/08 z 30. apríla 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. H. a I. H. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. júla 2009 doručená sťažnosť I. H. a I. H. (ďalej aj „sťažovateľ“, „sťažovateľka“ alebo spolu „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 36 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Obvodného oddelenia Policajného zboru v B. (ďalej len „obvodné oddelenie“) sp. zn. ČVS: ORP-613/BJ-BJ-2008 z 21. novembra 2008 (ďalej len „uznesenie policajta z 21. novembra 2008“) a uznesením

Okresnej prokuratúry Bardejov (ďalej len „okresná prokuratúra“) sp. zn. Pv 813/08 z 30. apríla 2009 (ďalej len „uznesenie z 30. apríla 2009“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovatelia doručili obvodnému oddeleniu trestné oznámenie z 12. mája 2008, na základe ktorého bolo uznesením sp. zn. ČVS: ORP-613/BJ-BJ-2008 z 24. septembra 2008 začaté trestné stíhanie za prečin nevyplatenia mzdy a odstupného podľa § 214 ods. 1 Trestného zákona. Skutok, pre ktorý bolo trestné stíhanie začaté, spočíval v tom, že štatutárny orgán Pozemkového spoločenstva vlastníkov urbárskych a spoločných lesov a pasienkov obce H. (ďalej len „pozemkové spoločenstvo“) nevyplatil sťažovateľom odmenu za prácu vykonanú na základe ústnej dohody o vykonaní práce s predsedom pozemkového spoločenstva v presne nezistených dňoch apríla 2008 v katastrálnom území obce H., okres B., v časti zvanej N. Sťažovatelia vykonali vypratanie lesa od konárov po ťažbe dreva o celkovej rozlohe 0,5 ha, počas 16 pracovných dní odpracovali 224 hodín, a nevyplatením mzdy im mala byť spôsobená škoda 17 000 Sk.

Uznesením policajta z 21. novembra 2008 bolo podľa § 215 ods. 1 písm. b) a ods. 4 Trestného poriadku trestné stíhanie v predmetnej veci zastavené, lebo uvedený skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Sťažovateľ proti uzneseniu policajta z 21. novembra 2008 podal sťažnosť.

Uznesením okresnej prokuratúry z 30. apríla 2009 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku bola uvedená sťažnosť sťažovateľa zamietnutá ako nedôvodná.

Podľa sťažovateľov k porušeniu ich práv v predmetnom konaní došlo vydaním uznesenia policajta z 21. novembra 2008 a uznesením okresnej prokuratúry z 30. apríla 2008.

Sťažovatelia v rámci odôvodnenia sťažnosti spochybňujú skutkové závery uvedené v napadnutých uzneseniach, a taktiež namietajú „*absenciu kvalifikovaného právneho posúdenia tr. oznámenia nevychádzania z obsahu a predložených dokladov, výpovedí, doplnení atď., nelogických posúdení*“. Uvedený postup orgánov zúčastnených

na rozhodovaní v predmetnej veci mal podľa sťažovateľov „za následok skončenie tr. stíhania, zastavením konania uznesením z 21. 11. 2008“ a následne bol „tento stav... potvrdený aj dozorom, prok. D., čo nectí tento orgán (okresná prokuratúra, pozn.) a samotné konanie prokurátorky, ktorá má dozor nad dodržiavaním zákonnosti, ktorá ešte markantnejšie nedodrжала zákon a PORUŠILA naše práva zamestnancov, práva podielnikov na vyplatenie podielov, tvrdeniami, ktoré neprislúchajú orgánu prokuratúry“.

Na základe uvedeného sťažovateľa v sťažnosti navrhli, aby ústavný súd rozhodol, že ich základné právo podľa čl. 36 písm. a) ústavy bolo uznesením policajta z 21. novembra 2008, ako aj uznesením okresnej prokuratúry z 30. apríla 2009 porušené, a taktiež, aby prípadne rozhodol, že im patrí aj „nemajetková odmena v zmysle čl. 127 ods. 3 ústavy“.

V závere svojej sťažnosti sťažovateľa požiadali z dôvodu nepriaznivých majetkových pomerov aj o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom,

neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažovatelia namietali porušenie svojich práv uznesením policajta z 21. novembra 2008 a uznesením okresnej prokuratúry z 30. apríla 2009, ku ktorému malo dôjsť v dôsledku zastavenia trestného konania v predmetnej veci, ktoré má za následok nevyplatenie odmeny za nimi vykonanú prácu, ako aj nevyplatenie podielov od pozemkového spoločenstva.

II.A K namietanému porušeniu práv sťažovateľov uznesením policajta z 21. novembra 2008

V tejto súvislosti ústavný súd opakovane zdôraznil, že trestné konanie od svojho začiatku až po jeho koniec je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat' pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. Zívala III. ÚS 3/02, Ölveczky III. ÚS 18/04, Mamonov III. ÚS 75/05, Karlin IV. ÚS 76/05).

Podľa § 185 ods. 1 Trestného poriadku opravným prostriedkom proti uzneseniu je sťažnosť.

Podľa § 185 ods. 2 prvej vety Trestného poriadku sťažnosťou možno napadnúť každé uznesenie policajta okrem uznesenia o začatí trestného stíhania.

Podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a

b) konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Z uvedených ustanovení Trestného poriadku vyplýva, že sťažovatelia mohli v záujme ochrany svojich práv proti uzneseniu policajta z 21. novembra 2008 využiť ako účinný prostriedok nápravy sťažnosť.

Vzhľadom na princíp subsidiarity, podľa ktorého rozhoduje ústavný súd o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd (čl. 127 ods. 1 ústavy), nie je vo vzťahu k preskúmaniu uznesenia policajta z 21. novembra 2008 daná právomoc ústavného súdu.

Na základe uvedeného ústavný súd po predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľov v časti namietajúcej porušenie ich práv uznesením policajta z 21. novembra 2009 odmietol podľa § 25 ods. 2 uvedeného zákona pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

II.B K namietanému porušeniu práv sťažovateľov uznesením okresnej prokuratúry z 30. apríla 2009

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu alebo iného orgánu verejnej správy, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred orgánmi verejnej správy bol, alebo nebol náležité zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu orgán verejnej správy vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie orgánu verejnej správy v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery orgánu verejnej správy môžu byť teda predmetom kontroly zo strany

ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

V danom prípade sťažovatelia za zásah do nimi označených práv považujú uznesenie okresnej prokuratúry z 30. apríla 2009, ktorým bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu policajta z 21. novembra 2008. V dôsledku postupu okresnej prokuratúry v tejto veci, ktorého výsledkom nebolo vznesenie obvinenia proti konkrétnym osobám, v ich trestnej veci, došlo následne podľa nich aj k nevyplateniu ich mzdy za nimi vykonanú prácu, ako aj podielov z hospodárenia pozemkového spoločenstva. Uznesenie okresnej prokuratúry z 30. apríla 2009 je podľa sťažovateľov založené na nesprávnych skutkových záveroch, ktoré boli okresnou prokuratúrou následne nesprávne právne vyhodnotené.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v rámci ktorej už uviedol, že právo na vznesenie obvinenia a trestné stíhanie inej osoby alebo na podanie obžaloby voči nej na súde prokurátorom nemožno považovať za súčasť základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. II. ÚS 42/00, II. ÚS 238/02, III. ÚS 198/03). Sťažovateľom z uvedeného ustanovenia ústavy vyplýva iba právo, aby sa orgány činné v trestnom konaní ich oznámením o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin zákonným spôsobom, náležite zaoberali. K porušeniu základného práva sťažovateľov na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy by mohlo dôjsť aj v prípade ak by postup uvedených orgánov viedol v danej veci k vydaniu arbitrárneho rozhodnutia, ktoré v konečnom dôsledku znamená zmarenie možnosti poskytnúť efektívnu a účinnú ochranu tým ich právam, ochrany ktorých sa prostredníctvom prostriedkov trestného práva domáhali, ak boli orgánom činným v trestnom konaní predložené zo strany sťažovateľov aspoň obhájitelné tvrdenia o ich porušení trestným činom.

Ústavný súd po preskúmaní obsahu uznesenia okresnej prokuratúry z 30. apríla 2009 zistil, že okresná prokuratúra sa v ňom zaoberala naplnením základných znakov skutkovej podstaty prečinu nevyplatenia mzdy a odmeny za vykonanú prácu, keď vo svojom

rozhodnutí okrem iného uviedla: „Vykonaným vyšetrovaním bolo zistené, že I. H. vykonal čistenie lesa po ťažbe dreva z vlastnej iniciatívy bez toho, aby mal uzatvorenú písomnú zmluvu, resp. dohodu o vykonaní práce, na základe ktorej by sa mohol domáhať vyplatenia odmeny za vykonanú prácu, teda neexistoval tu pracovnoprávny, resp. iný obdobný pracovnoprávny vzťah, na základe ktorého by bolo možné domáhať sa zmluvného nároku, t. j. vyplatenia mzdy, platu, resp. ďalších finančných náležitostí za vykonanú prácu.

V podanom trestnom oznámení, ako aj v zápisnici o výsluchu svedka - poškodeného sťažovateľ sám priznal, že medzi ním a PS H. bola len ústna dohoda o tom, že môže čistiť les, pričom podmienky, t. j. rozsah prác a spôsob odmeny za vykonanú prácu neboli dohodnuté a existovala tu len ústna dohoda, že za vykonanú prácu si môže zobrať drevnú hmotu nachystanú pri čistení lesa.

Taktiež bolo samotným sťažovateľom uvedené, že plnenie v naturálnej forme odmietol z dôvodu, že ním nachystaná drevná hmota mu bola odcudzená, a preto žiadal o vyplatenie peňažnej odmeny za odpracovaných 16 dní, s čím členovia výboru súhlasili a dohodli sa, že mu bude vyplatená odmena vo výške 500,- Sk za každý deň, teda 8.000,- Sk. Na vyplatenie sumy však od sťažovateľa požadovali predloženie smenovky, t. j. presný rozpis s uvedením dátumu a počtom odpracovaných hodín, na základe ktorého by bolo možné vyplatenie odmeny. Vyšetovaním bolo zistené, že sťažovateľ nepredložil požadovaný rozpis.“

K nevykonaniu dôkazov navrhnutých v rámci uvedeného konania sťažovateľom okresná prokuratúra uviedla: «K ďalšej námietke sťažovateľa, že mu neboli vyplatené podiely PS H., hoci je spoluvlastníkom spoločnej nehnuteľnosti na základe rozhodnutia súdu o dedičstve je potrebné uviesť, že zákon NR SR č. 181/1995 Z. z. o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 181/1995 Z. z.“) vyžaduje okrem spoluvlastníctva k spoločnej nehnuteľnosti, ktoré musí byť potvrdené predložením listiny preukazujúcej toto vlastníctvo, aj prístupenie k zmluve o založení spoločenstva, teda požiadanie o prijatie za člena písomnou prihláškou, čo sťažovateľ neučinil. Pozemkové spoločenstvo nie je povinné skúmať, kto zdedil podiel po nebohom členovi spoločenstva, pretože dedičia majú prejaviť iniciatívu tým, že predložia spoločenstvu doklad o nadobudnutí podielu a požiadanim o členstvo v spoločenstve.

Poverený príslušník PZ v odôvodnení sťažnosťou napadnutého uznesenia preto konštatoval správne, že I. H. neboli vyplatené podiely z hospodárenia PS H. preto, že nie je členom spoločenstva, pretože nepožiadal o prístupenie k zmluve tak, ako sa to vyžaduje, podľa ustanovenia § 15 ods. 3 zákona č. 181/1995 Z. z. a taktiež aj v zmysle stanov spoločenstva.»

V rámci odôvodnenia napadnutého uznesenia okresná prokuratúra taktiež správne poukázala na príslušné ustanovenia Trestného poriadku i Trestného zákona, ktoré v danom prípade aplikovala. Osobitne sa následne v rozhodnutí zamerala aj na posúdenie jednotlivých námietok sťažovateľov.

Z napadnutého uznesenia okresnej prokuratúry je podľa názoru ústavného súdu zjavné, že sa námietkami a argumentáciou sťažovateľov zaoberala. Po oboznámení sa s jeho obsahom dospel ústavný súd k záveru, že okresná prokuratúra napadnuté rozhodnutie náležite odôvodnila. Okresná prokuratúra sa v ňom starostlivo zaoberala všetkými tvrdeniami sťažovateľov predloženými v trestnom oznámení a ďalších podaniach sťažovateľa v tejto veci, uviedla, akými úvahami sa pri ich hodnotení spravovala, a ustanovenia príslušných právnych predpisov, podľa ktorých zistený skutkový stav posúdila. Samotná nespokojnosť sťažovateľov so závermi okresnej prokuratúry uvedenými v jej rozhodnutí nesvedčí o arbitrárnosti preskúmaného rozhodnutia, resp. o arbitrárnosti záverov v ňom vyslovených a nemôže byť bez ďalšieho ani dôvodom na vyslovenie namietaného porušenia nimi označených práv.

S ohľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľov v tejto časti podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde dospel k záveru, že z predloženej sťažnosti, ani z k nej pripojených napadnutých rozhodnutí nevyplýva nič, čo by svedčilo o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti záverov vyvođených okresnou prokuratúrou, a teda o porušení práv sťažovateľov, a preto sťažnosť odmietol v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na uvedené bolo už ďalej bezpredmetné rozhodovať o žiadosti sťažovateľov o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

Nad rámec tohto odôvodnenia ústavný súd uvádza, že skončenie trestného konania v predmetnej veci nebráni sťažovateľom, aby sa svojich nárokov (odmeny za vykonanú prácu, ako aj vyplatenia podielu člena pozemkového spoločenstva) domáhali v rámci občianskeho súdneho konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. augusta 2009